

10.7.2017

MML 440/00 00 00/2017

Liikenne- ja viestintäministeriö
Verkko-osasto

kaisa.kuukasjarvi@lvm.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kommentointipyyntö 22.6.2017

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYS -LUNNOKSESTA YKSITYISTIELAIKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Maanmittauslaitoksen keskushallinto esittää pyydettynä lausuntona hallituksen esitysluonnoksesta yksityistielaiaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi seuraavaa.

Tieoikeuden perustamisen edellytykset vastaavat esityksessä paljolti nykyistä yksityistielain 7 ja 8 §:ää. Uutena asiana on lakitekstitasolla *yleiskaavan* nimenomainen mainitseminen laissa tieoikeuden perustamisedellytyksenä. Tästä voi seurata laintulkinnallista ongelmaa, kuten tapahtui äskeisessä ennakkoratkaisussa ja äänestysratkaisussa KKO 2017:53, jossa yleiskaavaan otettu pelkkä metsätalousaluemerkintä ranta-alueella totaalisesti esti 8 - 10 metriä leveän kaistaleen lunastuksen kylän yhteisestä alueesta täyttä korvausta vastaan KML 60 §:n nojalla viereiseen kiinteistöön.

<http://korkeinoikeus.fi/fi/index/ennakkopaatokset/precedent/1499255032153.html>

Uudessa nyt ehdotetussa yksityistielaiassa (4 §:ssä) ei ole perusteltu yleiskaavaa koskevan edellytyksen sisällyttämistä 3 momentin loppuun. *De facto* oikeuskäytännössä yleiskaava olisi otettava huomioon (ks. esim. KKO 2008:101) tieoikeutta perustettaessa.

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/2008/20080101>

Usein laajaa koko kunnan aluetta koskeva yleiskaava ei kuitenkaan tarkkuutensa puolesta ole riittävä sitova oikeusvaikutuksellinen peruste yksittäisen tiehankkeen sijainnista päätettäessä. Sen johdosta ehdotonta yleiskaavan mukaisuutta ei tule lisätä kokonaan uutena asiana lakiin tieoikeuden perustamisen välttämättömäksi edellytykseksi.

Luonnoksen 58 §:ssä jää avoimeksi se, minkä tieyksiköiden mukaan päätöksen tekeminen tiekunnan kokouksessa tapahtuu, jos yksityistielaiassa sallitaan samalle yksityistielalle eri osuuksille eri tieyksiköt. Tiekuunnan kokousta ei voida

10.7.2017

MML 440/00 00 00/2017

aloittaa tai äänestystä suorittaa ellei äänestysosuuksista ensin tehdä päätöstä. Mahdollisiin tiekunnan sääntöihin tulisi sisällyttää tästä asiasta klausuuli.

Luonnoksen 6 §:ssä on kirjoitusasultaan arvoituksellinen 4 momentti, jossa perustelujen mukaan tarkoitetaan muiden ohella maantielain, 503/2005, kaivoslain, 621/2011, ratalain 110/2007 tai ns. lunastuslain, 603/1977 nojalla yksityistiejärjestelyissä perustettavia tieoikeuksia ja perustettavia tiekunnallisia yksityisteitä. 4 momentin kirjoitusasu ”kaipaisi” selkeytystä lakitekstissä. Sanotun 6 §:n 1 momentin kirjoitusasua Maanmittauslaitos esittää muutettavaksi siten, että kyseisen liikenteen asemesta säädettäisiin joko *mainitusta* liikenteestä tai pidemmin *kysymyksessä olevasta* liikenteestä. Saman momentin lopussa olisi säädettävä huomattavasta haitasta *millenkään kiinteistölle tai muulle rekisteriyksikölle*. Pykälän perusteluista sivulla 39 kappaleessa 2 puuttuu sana *haittaa* rivillä 4.

Luonnoksen 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tulisi säätää kuten nykyisen yksityiselain 13 §:n 2 momentissa venevalkamasta ja *venelaiturista*. Millaista laituria tahansa ei nykyisin voida perustaa ns. pakkorasitteena (pakkokäyttöoikeutena) toisen omistamalle vesi- tai vesijättöalueelle. Tältä osin ei tarvetta muuttaa lakia ole.

Luonnoksen 10 §:n 1 momentin 1 kohta on kirjoitusasultaan jokseenkin kömpelö. Esimerkiksi voitaisiin kirjoittaa, että tien siirtämisellä voidaan poistaa tiestä tai sen käyttämisestä aiheutuva haitta tai(kka) vähentää sanottua haittaa. Vastaava korjaus esitetään tehtäväksi myös saman lainkohdan 3 momenttiin sekä yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Lakiluonnoksen 13 §:n 2 momentissa on harkittava sanajärjestystä vielä kerran. ”On kunnan otettava” -ilmaus ehdotetaan muutettavaksi muotoon...*kunnan on otettava* jne... Perusteluissa sivulla 6 Ruotsin järjestelmää esiteltäessä kappaleessa 4 sanajärjestystä olisi muutettava sujuvammaksi eli tulisi kirjoittaa *Maanmittauslaitos voi... eikä ...voi maanmittauslaitos...* Vastaava korjaus tulisi tehdä sivulle 11 tieyksiköintiä koskevaan osuuteen 3 kappaleeseen. Samalla ensimmäisestä kappaleesta tulisi sveisistinen (=ruotsalaisvaikutteinen) kirjoitustapa yleispiirteiden löytyemisestä yksityistielaisissa muuttaa muotoon: *Tieyksiöinnin yleisperiaatteet ovat olleet yksityistielaisissa...*

Luonnoksen 18 §:n 4 momentissa on virheellinen sijamuoto toisella rivillä. Sana yksityistietoimituksen tulisi olla *yksityistietoimituksessa*.

Maanmittauslaitos pitää hyvänä uudistuksena uhkasakkolain ja teettämisuhan sisällyttämistä yksityistielakiin siten kuin on tehty 23 §:ssä.

Luonnoksen 25 §:n 1 momentissa on sijamuotovirhe sanassa liikenteenohjauslaitteen. Tulisi kirjoittaa *liikenteenohjauslaitteet*. Tiekuunnan estäessä esim. puo-

10.7.2017

MML 440/00 00 00/2017

milla ylimääräisen liikenteen tieosuudella lupajärjestelmää olisi yksinkertaistettava. Kuten nykyisen lain 18 §:ssä tiekunnan tai järjestäytymättömien tieosakaiden tulisi saada estää liikenne puomilla lähtökohtaisesti näin halutessaan.

Luonnoksen 27 §:n 2 momentissa kirjoitustapaa esitetään muutettavaksi 9 §:n tarkoittamista... -asusta 9 §:ssä *tarkoitetuista määräyksistä ja rajoituksista*...-muotoon. Vastaava korjaus tulisi tehdä lakiluonnoksen 33 §:n 2 momenttiin eli tulisi kirjoittaa *korvauksesta 32 §:n 2 momentissa tarkoitettu väliaikaisesta kulkuoikeudesta*. Sanotun 32 §:n 2 momentin lopussa sana sakka on muutettava sanaksi *saakka*.

Luonnoksen 34 §:n kirjoitusasusta esitetään tarpeettomina poistettavaksi sanat "kyseisen yksityistien".

Luonnoksen 35 §:n 2 momentissa tulisi kirjoittaa - kuten lainsäädännön kirjoittamisohjeistuksissa esitetään - huomioimisen asemesta *huomioon ottamisesta*. Lisäksi 19 §:stä ja 24 §:ssä tulee muuttaa asuun *19 ja 24 §:ssä*. Nämä huomautukset koskevat koko esitysluonnosta, jossa samoja kirjoitustapoja on muuallakin kuin 35 §:n 2 momentissa, kuten 37 §:n 3 momentissa.

Sanotun lainkohdan eli 35 §:n 3 momentissa tulee osituksen asemesta kirjoittaa *osittamisesta*, jolla tarkoitetaan kiinteistötoimituksista lohkomista ja halkomista. Ositus on aviovarallisuusosoikeuteen kuuluva käsite, jota ei lainkaan tule ottaa yksityistieläkiin. Myöhemmissä luonnoksen 40 §:n 2 momentissa ja 45 §:n 1 momentissa säädetään korrektisti osittamisesta.

Luonnoksen 37 §:n 3 momentin 2 rivillä ehdotetaan sanajärjestyksen muutosta. "On osakkaan" -muoto esitetään muutettavaksi muotoon *...osakkaan on tarvittaessa ennakolta*... jne.

Luonnoksen 40 §:n otsikossa ehdotetaan "sanomalehtikielinen" sana aiemmin muutettavaksi asiatyyliseksi sanaksi *aikaisemmin*. Sama muutos esitetään 46 §:n 2 momenttiin.

Luonnoksen 43 §:n kirjoitusasuun esitetään muutoksia jo aikaisemmin esitettyä vastaten. Olisi kirjoitettava *32 §:ssä tarkoitettu väliaikaisesta kulkuoikeudesta ja 28 §:ssä tarkoitettu luvasta käyttää tietä*. Lisäksi sekä 1 että 2 momentissa esitetään sanajärjestyksestä muutettavaksi "on hän" -ilmaisusta muotoon *hän on*. Luonnoksen 46 §:n 2 momenttiin esitetään vastaava sanajärjestyksen muutos eli *uudella omistajalla on oikeus periä*...jne. Luonnoksen 55 §:n 1 momentissa muotoa "ovat he" esitetään käännettäväksi muotoon *he ovat*. Ks. myös 65 §:n 3 momentti.

Luonnoksen 56 §:ssä kohdassa 2 olisi kirjoitettava *35, 36 ja 37 §:n* eikä toistettava turhaan §-merkkiä. Ks. myös 56 §:n 7 kohta, luonnoksen 59 §:n 6 kohta ja 64 §:n 1 mom. 56 §:n 4 kohtaan esitetään muotoa *41 §:ssä tarkoitettu ehdotus*.

10.7.2017

MML 440/00 00 00/2017

Luonnoksen 59 §:ään tulisi harkita lisättäväksi tieoikeuden poistamisesta päättämisen tiekunnan vuosikokouksen tai muun tiekunnan kokouksen asiana. Tämä siis on asiallinen muutosehdotus lakitekstiin.

Luonnoksen 61 §:ssä tulisi KML 168 §:ää vastaavasti säätää sähköisellä viestillä tiedottamisesta, jolloin nykyinen sähköposti voisi korvautua jollain muulla ns. KaPA-laissa, 571/2016, tarkoitetulla viestimistavalla.

Luonnoksen 63 §:n 2 momentin alussa sana ”kukin” ehdotetaan muutettavaksi sanaksi *jokainen*.

Luonnoksen 68 §:n 1 ja 2 momenttiin esitetään sanajärjestyksen tarkistusta. 69 §:n 3 momentissa sana ”toimia” tulee olla *toimija*.

Luonnoksen 75 §:ssä on säädöskokoelman numero puutteellinen. Sen tulee olla 13/2003. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on jäänyt huomiotta se, että ennestään oleva tie voi myös olla rakentamaton tie. Tieoikeus voi olla lainvoimainen, mutta tietä ei vielä ole rakennettu tieoikeuden kohdalle maastoon. Tällaiseen käyttöoikeusyksikköön on sovellettu ennestään olevaa tietä koskevaa sääntelyä, mikä voi olla maallikolle tai asiaan vihkiytymättömälle yllätyksellistä (ks. perustelujen sivut 37 - 38).

Sivulla 38 käsiteltäessä 3 §:n 13 kohtaa kirjoitetaan kiinteistönmuodostuksesta. Kuitenkin laki 554/1995 on nimetty *kiinteistönmuodostamislaki* (KML). Sivulla 130 tulisi säätää KML 5 §:n 8 kohdassa yksityistielaisissa (/) tarkoitetusta yksityistietoimituksesta. Samoin KML 103 §:ssä tulisi säätää *yksityistielaisissa tarkoitettua* tieoikeudesta. Sama koskee ehdotettuja KML 159 §:n 3 momenttia, KML 165 §:n 2 ja 3 momenttia ja 168 §:n 2 momenttia.

Myös maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 92 §:ssä tulee säätää yksityistielain (/) 2 §:ssä tarkoitetusta yksityistiestä ja MRL 104 §:n 4 momentissa yksityistielain (/) 2 §:ssä tarkoitetusta yksityistiestä. Yhteismetsälain 39 §:n 3 momentissa tulisi säätää yksityistielaisissa (/) tarkoitetusta tieoikeudesta ja ulkoilulain 15 §:ssä *yksityistielaisissa tarkoitettua tietoimituksesta*. Sivulla 37 kappaleessa 2 tulisi kirjoittaa KML 154 §:n 11 kohdassa tarkoitetusta rasiitteesta. Lisäksi edellisessä kappaleessa tulisi harvinaisen kaivostoimituksen ohella mainita maantietoimitus, lunastustoimitus ja ratatoimitus, joissa kaikissa voidaan perustaa yksityistielaisissa tarkoitettuja tieoikeuksia joko yksittäisten kiinteistöjen hyväksi tai tietyn yksityistien tiekunnan tieosakkaiden hyväksi (tai lukuun).

Lakiperustelujen sivuilla 10 (kohta 3.1 tavoitteet) ja 93 (kohta 2) kirjoitetaan ”huomioimisesta”, kun parempi olisi kirjoittaa *huomioon ottamisesta*. Sama koskee sivulla 16 toiseksi viimeistä kappaletta. Siten esimerkiksi kappale 3.1 sivulla 10 voisi alkaa: *Esityksen tavoitteena on selkeä, mahdollistava ja nykyaikainen yksityistielaki, jossa otettaisiin huomioon oleva tai tapahtunut yhteiskunnallinen muutos ja digitalisaatiokehitys*.

10.7.2017

MML 440/00 00 00/2017

Sivulla 36 §:n 2 yksityiskohtaisten perustelujen 2 kappaleessa sana ”yksityistoit-
mitus” on korjattava *yksityistietoimitukseksi*.

Sivulla 94 toisessa kappaleessa voitaisiin kirjoittaa yksinkertaisemmin, että *pe-
rustieoikeuden perustaminen vastaa asiallisesti pakkolunastusta*. Sivun 94 lo-
pussa on kirjoitusvirhe sanassa *viranomaiskäsittelyiden*. Sivulla 95 on virheelli-
nen pykäläviittaus 4 kappaleessa. Korvauksista ei säädetä 32 §:ssä vaan 33
§:ssä (vrt. esim. sivu 109). Sivulla 96 2 ja 3 kappaletta voi muuttaa kirjoitus-
asultaan siten, että kirjoitetaan *säännöksessä tarkoitettusta vastuusta*, lä-
päisyperiaatteen *huomioon ottamisesta* ja sanan ”kyseinen” korvaamisella joko
sanalla sanottu tai *mainittu* taikka kysymyksessä oleva.

Sivulla 97 Maanmittauslaitos tulisi kirjoittaa isolla alkukirjaimella toisessa kap-
paleessa. Sanan aiempi korvaaminen virallisemmalla *aikaisempi* -sanalla kap-
paleissa 2 ja 4 olisi otettava vielä harkintaan.

Kiinteistönmuodostamislain 76 §:n ja 232 §:n 1 momentin 6 kohtaa olisi korjat-
tava siten, että jo kumottuihin (1424/2014) KML 72 ja 74 §:ään ei enää viitat-
taisi.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon hankkimisen suosittamista eduskunnalle
tulisi Maanmittauslaitoksen käsityksen mukaan vielä harkita uudelleen, sillä
vuoden 1963 alusta voimaan tullut laki yksityisistä teistä, 358/1962, ei sisällölli-
sesti muutu nyt luonnostellun lain tullessa voimaan, mitä tulee toimitusmenette-
lyyn tai omaisuuden suojan toteutumiseen. Sinällään perustelut sivuilla 93 - 98
suhteesta perustuslakiin ja säätämisyjärjestyksestä ovat asianmukaiset ja katta-
vat. Vuoden 2000 uusi perustuslaki ei sisältänyt muutoksia omaisuuden suo-
jaan. Lisäksi KML:n toimitusmenettelysääntely on katsottu ns. *fair trial* -periaat-
teen mukaiseksi, jolloin uuden yksityistielain mukaisen toimitusmenettelyn pe-
rustuslain mukaisuudesta ei pitäisi olla enää epäselvyyttä.

Pääjohtajan sijaisena ylijohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti
Petri Korpinen

Maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti
Markku Markkula